

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXVIII. № 3-4 (лютий) 2021

Прочитайте:

- ❖ З діяльності депутата
Миколи Мирослава Петрецького
- ❖ Хроніку діяльності СУРу
- ❖ До 150-річчя з дня народження
Лесі Українки
- ❖ Відносини Румунії з своїми
східними сусідами
- ❖ «Мова – це свого роду душа народу:
немає мови – немає народу»
- ❖ IN MEMORIAM
- ❖ Якби я був ковбоєм
- ❖ Куток гумориста

Пробрався з-під снігу
Підсніжник маленький.
В зелених листочках
Такий чепурненький!
Голівоньку клонить,
Вітає мене...
Коли вже ця довга
Зима промине?!

ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ СУР З НАГОДИ МІЖНАРОДНОГО ДНЯ РІДНОЇ МОВИ

Материнська мова надзвичайно важлива для кожної людини, бо саме вона є одією з основних ознак культурної самобутності.

Взагалі, рідна мова – це мова, якою людина володіє найкраще, якою найбільше розмовляє, а також – це дуже важливий елемент самопізнання і, мабуть, вона єдина може найкраще передати те, що говорить душа.

Мовна різноманітність є джерелом збагачення для будь-якого суспільства, а популяризація культури та збереження мови є важливими складовими національного існування та національної свідомості.

Союз українців Румунії взяв на себе активну роль у просуванні та збереженні української мови й культури в Румунії, особливо у справі покращення якості освіти рідною мовою, що є ключовим елементом збереження та розвитку самобутності українців Румунії як однієї з найважливіших етнічних громад у румунському суспільстві як із культурного, історичного, так і з географічного поглядів.

Сьогодні ми відзначаємо Міжнародний день рідної мови, який щорічно святкується 21 лютого з метою підтримки мовного й культурного різноманіття в усьому світі. Такі свята для нас є чудовою нагодою згадати про важливість української мови в Румунії та про необхідність кращої популяризації української культури в румунському суспільстві.

Румунський поет і публіцист Йон Піллат казав: «Кожна мова є дзеркалом душі нації, яка її створює», а український мовознавець Іван Огієнко стверджував: «Мова – то серце народу: гине мова – гине народ».

Отож всі ми повинні знати й цінувати рідну мову, пишатися нею і передавати її з роду в рід як найдорожчий дар, як справжній скарб, що єднає покоління та народи.

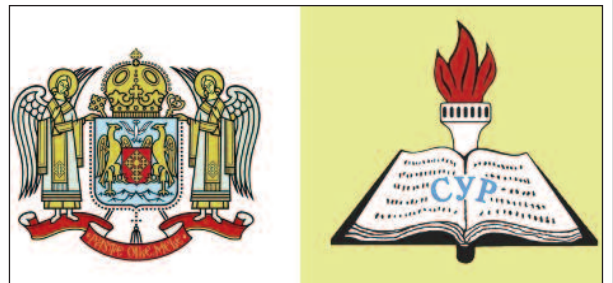
**Голова Союзу українців Румунії,
Депутат Парламенту Румунії
Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ**

СУР продовжує співпрацю з Українським Православним Вікаріатом

Нещодавно голова Союзу українців Румунії та депутат Микола Мирослав Петрецький мав зустріч з генеральним вікарієм Українського Православного Вікаріату в Сігету-Мармаціей, священником Іваном Піцурою, з яким обговорив можливість продовження співпраці між СУР та Вікаріатом протягом 2021 року. На зустрічі також був присутній перший заступник голови СУР Василь Пасенчук.

Під час дискусії було обговорено питання діяльності Українського Православного Вікаріату в Румунії, розглянуто проблеми, з якими стикаються українські парафії в Румунії, а також шляхи їх вирішення.

На зустрічі Микола Мирослав Петрецький наголосив на ролі та важливості Церк-

ви у збереженні культурної, духовної та мовної ідентичності українців. Водночас він висловив свою відкритість та готовність підтримати Вікаріат у здійсненні необхідних кроків з метою отримання фінансової допомоги для будівництва чи ремонту українських православних культових споруд.

У п'ятницю, 29 січня, Микола Мирослав Петрецький провів першу зустріч з новим мером міста Сігету Мармаціей Васіле Молдованом. Співбесіда пройшла у відкритій та конструктивній атмосфері.

Користуючись нагодою, голова СУРУ висловив готовність підтримати діяльність та проєкти мерії Сігету Мармаціей, здійснені на благо всієї місцевої громади, а не тільки осіб, які належать до української меншини. Темі дискусії були зосереджені на основних проблемах, з якими стикається Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка та на можливих шляхах їх вирішення.

Васіле Молдован пообіцяв, що уважно та в терміновому порядку проаналізує різні способи підтримки діяльності єдиного в Румунії навчального закладу системи загальної середньої освіти з українською мовою викладання та внесе на розгляд членів місцевої ради найкращі рішення проблем, які, в окремих випадках, тягнуться роками.

Також були обговорені шляхи надання мерією Сігету Мармаціей фінансової допомоги для розміщення у гуртожитку 10 учнів ліцею ім. Тараса Шевченка.

Наприкінці зустрічі співрозмовники домовились про необхідність більш тісної співпраці та розвитку партнерських відносин між Союзом українців Румунії та Мерією Сігету Мармаціей у реалізації спільних проєктів та взаємної підтримки в різних заходах.

Ця зустріч є складовою кампанії, ініційованої кілька років тому, під гаслом «Дізнавайся! Підтримуй! Вирішуй!», що припускає постійні робочі поїздки для ознайомлення з проблемами громад у всіх повітах компактного проживання українців, зустрічі та розмови з повітовими та місцевими посадовцями, виявлення та аналіз основних проблем, які можуть бути вирішені на парламентському рівні та їх взяття під особистий контроль до остаточного вирішення.

У неділю, 24 січня, Караш-Северніська філія СУР провела у своєму осідку в місті Карансебеш культурний захід під назвою «Життя і творчість Степана Ткачука».

Учитель Іван Росоха представив кілька аспектів з життя і творчості поета, прозаїка, перекладача та культурного діяча Степана Ткачука. Народився Степан Ткачук 13 січня 1936 року в селі Данила Сучавського повіту. Він написав і переклав кілька десятків збірок поезії та прози, за які отримав чимало премій. Степан Ткачук був першим головою Союзу українців Румунії та депутатом Румунського Парламенту. Був членом Спілки письменників Румунії та Національної Спілки письменників України. Степан Ткачук помер 27 липня 2005 року в Бухаресті.

Голова Караш-Северніської філії СУР Іван Лібер відмітив внесок Степана Ткачука в розвиток не лише української, а й румунської літератури та культури взагалі, а також Союзу українців Румунії.

Під час заходу члени Караш-Северніської філії декламували вірші та виконали кілька пісень на вірші Степана Ткачука, музику для яких склав композитор Іван Лібер.

У суботу, 23 січня, заступниця голови організації СУР у селі Вишівська Долина, вчителька історії Марія Папарига, взяла участь у круглому столі на тему «Коляда об'єднує. Збереження українських різдвяних традицій українцями різних країн», який відбувся в онлайн-форматі, за ініціатииви Конгресу українців Естонії.

Це перший захід з циклу круглих столів на тему «Українські традиції за кордоном», організованих під егідою Світового конгресу українців, у яких планується участь українських громад різних країн та учасників з України.

Пані Марія Папарига передала дружній привіт голови СУР Миколи Мирослава Петрецького, депутата Румунського Парламенту та розповіла про колядування «Старої коляди», звичай який досі зберігся в українських громадах Марамороського повіту. Іде мова про групу чоловіків, зокрема церковних кураторів, які колядують у кожній християнській хаті у супроводі скрипача, а прибуття групи в кожне господарство оголошується трембітарем. Назва «Стара коляда» походить від того, що ця група виконує стародавні колядки, – розповіла Марія Папарига.

У своєму вступному слові віцепрезидентка Світового конгресу українців у Східній Європі, голова Конгресу українців Естонії пані Віра Коник зазначила, що основними цілями цих заходів є поговорити про традиції українців різних держав, як вони їх сприймають, зберігають, просувають та передають молодому поколінню, а також про можливість співпраці між українцями різних держав.

Учасники круглого столу обговорили про докладені зусилля для збереження різдвяних традицій, зокрема колядування в українських громадах за кордоном, відмітивши роль сім'ї, а також фольклорних гуртків, які дбають, щоб українські традиції не згасали.

Учасники запропонували, щоб на наступних круглих столах були обговорені такі теми як: збереження українських народних пісень, Великодні звичаї, а також українські суботні школи за кордоном.

Комісія з питань культури Союзу українців Румунії провела в Бухаресті серію заходів із вшанування видатного українського поета, прозаїка, публіциста, громадського діяча в Румунії

(Продовження на 4 стор.)

СКОРОЧЕННЯ КЛАСІВ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ З УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ВИКЛАДАННЯ В СУЧАВСЬКОМУ ТА МАРАМУРЕСЬКОМУ ПОВІТАХ

Складний період, який ми зараз переживаємо, випробовує нашу єдність та самобутність як соціальної групи, а заходи фізичного дистанціювання та неможливість зустрічатися вдаряють особливо по вразливих категоріях осіб. На сьогодні освіта, очна чи в онлайн-режимі, має вирішальне значення, особливо для етнічних груп, що належать до національних меншин. Тому доступ до освіти рідною мовою учнів, які належать до національних меншин, особливо у нинішніх умовах пандемії коронавірусної інфекції, залишається одним з пріоритетних завдань діяльності Миколи Мирослава Петрецького як парламентарія та голови Союзу українців Румунії.

Навчання українською мовою на рівні середньої школи у Румунії здійснюється у трьох освітніх закладах: Педагогічному ліцеї ім. Тараса Шевченка у м. Сігету Мармаціей Марамуреського повіту, Технічному коледжі ім. Лацку Воде в м. Серет Сучавського повіту та Національному коледжі ім. Юлії Хашдеу у місті Лугож Тіміського повіту. Але перші два, в даний час, стикаються зі спробою зменшити освітні права учнів, які навчаються рідною мовою за рахунок зменшення кількості класів з українською мовою викладання. Якщо ці плани будуть втілені у життя, чимало учнів з Марамуреського, Сатумарського, Сучавського та Ботошанського повітів не зможуть навчатися рідною українською мовою на рівні середньої школи, що матиме серйозні наслідки і для вищої освіти українською мовою.

Враховуючи вищевикладене, депутат звернувся до міністра освіти Соріна Кимпану з проханням пояснити причини, що лежать в основі такого ставлення, що негативно впливає на освіту українською мовою.

ПОСАДИ ЗАВГОСПА ТА ШКІЛЬНОГО БІБЛІОТЕКАРЯ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ЛІЦЕЮ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА У М.СІГЕТУ МАРМАЦІЕЙ

Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка з українською мовою викладання у м. Сігету Мармаціей терміново потребує завідувача господарством, а також бібліотекаря, дуже необхідного в процесі виховання молодого покоління. Керівництво ліцею звернулось до Марамуреського повітового шкільного інспекторату з офіційним запитом про виділення ставки завгоспа та півставки шкільного бібліотекаря. На жаль, Марамуреський повітовий шкільний інспекторат без жодних пояснень відхилив прохання керівництва ліцею про виділення ставки завгоспа та півставки шкільного бібліотекаря у цьому навчальному закладі, дуже важливому для української громади в Марамуреському повіті і не тільки.

З огляду на це представник українців у парламенті Румунії попросив міністра освіти Соріна Кимпану пояснити причини, що призвели до відхилення запиту ліцею ім. Тараса Шевченка.

СТАН ВИКОНАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ У С. ВИШНЯ РІВНА МАРАМУРЕСЬКОГО ПОВІТУ

Село Вишня Рівна Марамуреського повіту налічується серед населених пунктів зі слаборозвиненою дорожньою інфраструкту-

З діяльності депутата

МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

рою, а роботи з модернізації або розвитку місцевої інфраструктури, деякі з них розпочаті ще в 2017 році, є низькоякісними або виконуються із затримками.

На веб-сайті мерії цього населеного пункту є звіт, в якому зазначається, що в 2017 році були розпочаті роботи з модернізації місцевої дорожньої інфраструктури на суму одного мільйона євро, гроші з європейських фондів. Без інших подробиць, відсутня інформація щодо реалізації робіт, що представляє суспільний інтерес.

У дійсності, було проасфальтовано лише окремі ділянки дороги, а невдовзі у щойно покладеному асфальті з'явилися ями, нерівності або тріщини. Багато інших робіт залишалися незавершеними, без жодних зрушень місяцями чи навіть роками.

Враховуючи поточний стан речей, у депутатському запиті до міністра сільського господарства та розвитку сільських районів Адріана Ороса, Микола Мирослав Петрецький попросив надати пояснення та інформацію про поточний стан робіт.

СТАДІЯ РОБІТ, РОЗПОЧАТИХ В РАМКАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ (НПМР) 2 У С. ВИШНЯ РІВНА

Село Вишня Рівна у Марамуреському повіті входить до списку тих населених пунктів країни, які отримали фінансову допомогу для розвитку як в рамках НПМР 1, так і НПМР 2. Однак місцеві жителі скаржаться на неякісні роботи або на те, що вони не були завершені. Йдеться про відновлення мережі водопостачання та водовідведення в цьому селі, про ремонт та модернізацію школи в цьому населеному пункті на Мараморощині, а також про ремонт двох мостів у Вишній Рівні.

З огляду на це представник румунської меншини у парламенті закликав міністра регіонального розвитку та державного управління Чеке Оттіло в терміновому порядку вжити відповідних заходів.

СИТУАЦІЯ РУМУНСЬКОГО РАДІО

Під час режиму надзвичайного стану, а потім надзвичайної ситуації, суспільне радіо було і залишається одним з небагатьох надійних джерел інформації для громадян Румунії, зумівши успішно боротися з великою кількістю фальшивих новин, зберігаючи при цьому стабільну аудиторію на рівні приблизно 30%.

Однак, з посади заступника голови Комітету з питань культури, мистецтв та ЗМІ в Палаті депутатів Микола Мирослав Петрецький знає проблеми, з якими стикається Радіо Румунія, зокрема фінансового характеру, і пропонує, з цього приводу, кілька шляхів їх вирішення.

Тому, щоб уникнути можливих фінансових труднощів, депутат попросив прем'єр-міністра Румунії Флоріна Кицу знайти сталі рішення для забезпечення належного функціонування суспільної радіостанції, яка залишається одним з небагатьох надійних джерел інформації, котру щоденно слухають понад 4,5 мільйона осіб, що становлять приблизно третину від загальної кількості радіослухачів у Румунії.

ПРОБЛЕМИ ДОСТУПНОСТІ МЕДИЦИНИ НА СЕЛІ

Відсутність сімейних лікарів у сільській місцевості є нагальною проблемою, з якою ми стикаємось вже багато років. Як представник української меншини в парламенті Румунії, упродовж часу Микола Мирослав Петрецький направив до Міністерства охорони здоров'я численні запити стосовно необхідності забезпечення доступу до медичних послуг мешканців сільських населених пунктів. На жаль, багато сіл з переважно українським населенням у повітах Марамуреш, Сучава, Тулча та Ботошани все ще залишаються без сімейного лікаря, що призводить до погіршення стану здоров'я людей, труднощів у реєстрації для щеплення від COVID-19 і не лише. Ще більш тривожним є той факт, що кількість населених пунктів (сіл), які не мають сімейного лікаря, зросло порівняно з попередніми роками, а загальна картина виглядає ще гірше, коли мова заходить про загальну кількість громадян, які не перебувають на обліку сімейного лікаря.

Відсутність сімейних лікарів призводить до поступового погіршення стану здоров'я громадян, стриманості до вакцинації, а негативні наслідки можуть бути помічені й в інших сферах, що мають велике значення для суспільства. Наприклад, на місцевих та парламентських виборах 2020 року в населених пунктах без сімейного лікаря чимало громадян не мали можливості голосувати за допомогою пересувних урн, оскільки не було лікаря, який би засвідчив факт того, що за станом здоров'я вони не можуть голосувати на виборчих дільницях.

Зважаючи на вищевикладене, депутат від СУР попросив міністра охорони здоров'я Влада Войкулеску надати конкретні пропозиції щодо шляхів вирішення цієї проблеми.

СИТУАЦІЯ ЗІ ЗБОРОМ СМІТТЯ У МАРАМОРОЩИНІ

Після того, як сміттєзвалище в місті Сігету Мармаціей було закрито за остаточним рішенням Клузького Апеляційного суду майже місяць місто було завалене сміттям. Хоча в даний час сміття збирають і тимчасово вивозять до екологічних сміттєзвалищ у повітах Бігор та Сату-Маре, Сігету Мармаціей потребує сталого рішення для збору та вивезення відходів. У зв'язку з цим Микола Мирослав Петрецький звернувся по допомогу до міністра охорони навколишнього середовища, вод і лісів Барни Танцоша для вирішення ситуації, яка стосується не лише міста, а й всієї Мараморощини.

ОГЛЯДАЧ

(Продовження з 2 стор.)

Степана Ткачука, колишнього депутата та першого голови СУР.

Таким чином, 30 січня члени Бухарестської філії поклали квіти до могили українського письменника Степана Ткачука, після чого у приміщенні філії взяли участь у культурному заході, присвяченому 85-й річниці від дня народження Степана Ткачука (1936-2005). Голова Бухарестської філії Михайло Трайста, Вірджинія Ткачук, Ярослав Колотило та отець Володимир Малкович розповіли про внесок Степана Ткачука у просування української культури в Румунії та молодих письменників, у розвиток румунсько-українських відносин тощо. Учасники заходу декламували вірші Ткачука, але і вірші присвячені йому румунським письменником Віктором Тулбуре. Наталія Панчек-Колотило зіграла на скрипці кілька українських мелодій, а учениця Надія Панчек декламувала кілька віршів.

У неділю, 31 січня, симпатизанти СУР, румунські письменники, актори та журналісти, у свою чергу віддали шану письменнику Степану Ткачуку, відмітивши його роль у популяризації української літератури в Румунії, зокрема своїми перекладами на румунську мову, серед яких три томну антологію української сучасної поезії «80 de privighetori ucraienene» («80 українських соло-в'їв», 1995), сприяючи таким чином доступу румунських читачів до української літератури.

Завершився цикл заходів у вівторок, 2 лютого, в бібліотеці Союзу українців Румунії імені Степана Ткачука. Взяли участь у заході редактори сурівських видань, письменники, журналісти та представники адміністративного департаменту СУР. Голова Бухарестської філії Михайло Трайста виступив з доповіддю про життя і творчість Степана Ткачука, потім редакторка Штефанія Петрянку та Михайло Трайста декламували вірші.

Степан Ткачук народився 13 січня 1936 року в селі Данила Сучавського повіту. Закінчив Український лицей у місті Сігету Мармаціей Марамуреського повіту та Бухарестський політехнічний інститут. В його творчому доробку – кілька десятків поетичних збірок та прозових книг, серед яких збірки поезії: «Розколоте небо» (дебютна збірка 1971), «Час без часу» (1975), «Посміх світу» (1977), «Подорож у вічність» (1982), «Сміх і плач слів» (1986), «Молитва за рідну мову» (1996), «Воскреслі поезії» (1999), «Дзвони пам'ять» (2000); збірки прози: «Сузір'я предків» (1974), «Каледойскоп» (1985), «Хвилино, зупинись!» (1989); роман: «Нічия пора» (1979), а також численні переклади. Його вірші та проза друкувалися в журналах та антологіях України, США, Канади тощо. Отримав чимало національних та міжнародних премій. Член Спілки письменників Румунії та Національної Спілки письменників України. Помер Степан Ткачук 27 липня 2005 року в Бухаресті.

11 лютого, в приміщенні Яської філії Союзу українців Румунії, голова Яської філії СУР Віктор Григорчук мав зустріч з радником мера міста Ясси з питань взаємовідносин з етнічними громадами.

У суботу, 6 лютого, Микола Мирослав Петрецький провів дуже важливу, корисну та конструктивну зустріч з місцевими обранцями від Союзу українців Румунії, членами Марамуреської філії СУР. Дискусії були зосереджені на аналізі діяльності місцевих організацій СУР.

З огляду на те, що у Марамуреському повіті проживає більше половини українців Румунії, у процесі зустрічі основна увага була зосереджена головним чином на питаннях, що мають особливе значення для місцевих громад, таких як виявлення основних проблем у кожному населеному пункті, із наголосом на конкретних проєктах та ініціативах членів та голів місцевих та повітової філій СУР.

Таким чином, місцеві обранці СУР з населених пунктів Ремети, Великий Бичків, Вишня Рівна, Бистрий, Рускова, Кривий, Поляни представили проблеми, з якими стикаються місцеві жителі, такі як: стан інфраструктури, відсутність систем водопостачання та водовідведення, нестача сімейних лікарів у сільській місцевості тощо і наголосили на необхідності реалізації конкретних проєктів, відповідно до потреб кожного населеного пункту, розповівши про різні ініціативи, які планують озвучити на наступних засіданнях місцевих рад.

На зустрічі також був присутній перший заступник голови Яської філії Даніель Середенчук.

Під час зустрічі були обговорені та встановлені можливості співпраці між мерією міста Ясси та Яською філією Союзу українців Румунії, а також з іншими організаціями національних меншин міста Ясси.

Пан Моше Гропер запропонував організувати спільні акції з Оперним театром та Палацом культури міста Ясси, брати участь у заходах, організованих етнічними громадами, створювати та транслювати теле- та радіопередачі про нацменшини, розробити програму спільних заходів з нацменшинами міста Ясси на наступний період.

Ми вважаємо, що це добрий початок співпраці, тим більше, що будуть проведені спільні заходи, що становлять інтерес для етнічних меншин міста Ясси, – заявив голова Яської філії СУР Віктор Григорчук.

120-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА ТА ПЕРЕКЛАДАЧА ДЕНИСА ОНИЩУКА

Комісія з питань культури Союзу українців Румунії провела 6-7 лютого культурний захід, присвячений 120-річчю від дня народження українського письменника, перекладача, фольклориста та педагога Румунії Дениса Оніщука.

У суботу, 6 лютого, голова Бухарестської філії СУР Михайло Трайста та Еміліян Оніщук, внук письменника, представили доповіді про життєвий і творчий шлях письменника Дениса Оніщука та прочитали його вірші у румунському перекладі Степана Ткачука. З концертом фолк-пісень виступив Дан Васілеску. У рамках заходу відбулась також презентація роману «Конокрадська честь» Михайла Гафії Трайсти у перекладі на румунську мову Лариси Михаєли Іспас.

У неділю, 7 лютого, в Бухарестській українській церкві було відслужено поминальну панахиду за письменником Денисом Оніщуком, після чого відбулась друга частина культурного заходу, присвяченого українському письменнику Денису Оніщуку. Іван Робчук, Ярослава Колотило, Емі-

Так само місцеві обранці з Полян попросили мене про допомогу з метою запобігання та боротьби з незаконним вирубуванням лісів.

З цієї нагоди я запевнив усіх присутніх у своїй повній підтримці щодо нових ініціатив, спрямованих на покращення якості життя та забезпечення добробуту громадян.

Це перший захід з цілої низки такого роду зустрічей, які будуть надалі проводитися в різних регіонах Румунії у рамках проєкту «Дізнавайся! Підтримуй! Вирішуй!», що припускає постійні робочі поїздки для ознайомлення з проблемами громад у всіх повітах компактного проживання українців, зустрічі та розмови з повітовими та місцевими посадовцями, виявлення та обговорення основних проблем, які можуть бути вирішені на парламентському рівні та їх взяття під особистий контроль до остаточного вирішення.

ліян Оніщук та Михайло Трайста розповіли про роль Дениса Оніщука у розвитку української літератури в Румунії. З цієї нагоди було представлено два відеоролики про життя Дениса Оніщука.

У заході взяли участь члени Бухарестської філії СУР, симпатизанти, журналісти, студенти, представники Спілки письменників Румунії.

Денис Оніщук народився 20 січня 1901 року в селі Дорошівці Чернівецької області. Закінчив початкову школу в селі Кліводи́н, потім середню школу в Кіцмані. Він є випускником Бухарестського інституту фізичного виховання та спорту, по закінченні якого з 1927-го року вчителював у різних містах: Фелтічень, Бельци, Роман, Хотин, Сігету-Мармаціей. Після виходу на пенсію Денис Оніщук оселився в Гура-Гуморулуй Сучавського повіту.

Перші друковані сатирично-гумористичні твори Дениса Оніщука з'явилися в гумористичній газеті «Щипавка», яка виходила в Чернівцях. У 1920-1930 роки Денис Оніщук активно співробітничав з чернівецькими часописами «Рідний край», «Будяк», «Самостійна думка», «Час», «Рада», «Українська ластівка», а також з українським журналом «Гей руп», що виходив у Бухаресті.

Денис Оніщук переклав на румунську мову вірші Тараса Шевченка та Івана Франка. Водночас завдяки Денису Оніщуківі український читач дістав змогу познайомитися з творами румунських класиків Джордже Кошбука, Йона Луки Караджале, Джордже Топирчану, Тудора Аргезі та, особливо, Міхая Емінеску. Протягом тривалого часу Денис Оніщук присвятив себе збиранню українського фольклору Румунії. Частина зі зібраного ним на півночі Молдови матеріалу вийшла 1976 року окремою книжкою «Народ скаже – як зав'яже». У 1965 році в Бухаресті вийшла єдина прижиттєва книжка Дениса Оніщука – збірка «Полин і мед». Посмертно у 2008 році в Чернівцях вийшла його автобіографічна повість «На шляху життя», а в 2013 році теж у Чернівцях побачила світло друку мемуарна проза «Спомини».

Денис Оніщук помер 9 травня 1975 року в Гура-Гуморулуй.

КОЛИ «РИМ У ГРЕЦІЮ ХОДИВ ДО ШКОЛИ»

Насамперед я запропонувала собі написати уже давно загадану статтю про «День рідної мови», котрий відзначається цього місяця. Згодом, тому що під час останніх тижнів я чимало прочитала, слухала та бачила про видатну нашу ювілярку, яку святкують також в лютому, вирішила пов'язати обидві теми, бо спільна підстава є: любов і шанування рідної мови. Така суть повністю втілена в житті і в творчості Лесі Українки.

За останню чверть століття про видатну письменницю в українській літературі пишуть і говорять значно частіше, визначаючи її центральну роль в заснуванні новокласики української літератури. Йде процес наявної канонізації письменниці не тільки в школах та університетах, а навіть і в так званій «жовтій пресі». Особливо часто наводиться питання в чому полягає найголовніший внесок письменниці в розвиток української літератури, культури та філософської думки.

Як блискучий знавець багатьох мов, одні з них були вивчені ще змалку не в школі, а вдома з допомогою своєї славної матері, Леся Українка зробила величезний внесок у розвиток національної культури. Завдяки надзвичайному таланту та неймовірній волі духу, вона зуміла добре володіти десятима мовами як класичними (давньогрецькою й латинською), так і слов'янськими (українською, російською, польською, болгарською, далі німецькою, французькою, англійською, італійською). Пізніше, вже самостійними зусиллями, спробувала вивчати ще й іспанську, грузинську та шведську. То ж з самих початків ми бачимо Українку як людину енциклопедичної формації. Саме їй завдячується та величезна кількість майстерних перекладів з видатних авторів світової літератури, критики, філософії та публіцистики з різних культур.

Поруч зі своїм братом Михайлом, Леся стає одним з головних засновників молодіжного літературного гуртка «Плеяда», в 1888-ому році. Діяльність гуртка була спрямована на збагачення та розвиток національної літератури через переклади зразкових моделей. Тоді вона надсилає до редакції довgezний список пропонованих авторів, який дивує й по сьогодні. Здається ще й тепер, що звичайній людині не вистачило б життя хоч прочитати все те, що молода письменниця мріяла перевести на рідну мову.

Як поетеса, Українка створила новий літературний жанр: майстерні драматичні поеми, в яких зображає долю України та її культури, а головне свою незгасну мрію про величне майбутнє батьківщини. Найзначніший її внесок полягає в умінні оригінально використовувати різні світові міфи (античні, християнські, історичні або моральні, наприклад про Дон Жуана), щоби мала змогу переносно писати про Україну. Тому авторка завжди надає їм особистого осмислення з національної точки зору чи просто з точки зору жінки. Її улюблена героїня – це розумна, горда та непокірна молода дівчина, яка силою духу перевищує свого суперника. Найчастіше в її драматичних поемах висвітлюється висока роль митця та його глибоко трагічна доля. Як приклад наведу останню драматичну поему «Оргія», створену в 1913 році. Звідси ж узятя назва статті, бо то

одна з реплік головного героя, митця Антея. Росію вважала як Третій Рим, а Україну – як Нові Афіни. (Подібну символічну інтерпретацію знаходимо і в латинських письменників, як Вергілій або Гораций: «Grecia capta ferum victorem cepit et artes intulit agresti Latio», тобто «Полонянка Греція взяла у полон свого грубого завойовника мистецтвом»).

За своє коротке, життя Леся написала 50 драматичних поем та етюдів. Їх вершинами вважаються «Одержима», «Кассандра», «Камінний господар», «Лісова пісня».

*

А я зовсім не в силі пригадати собі, як була вшанована славна письменниця за часів мого навчання в школі та на факультеті. В яким світлі презентувала її постать сама я, коли вже стала викладачем української мови та літератури в школі протягом 1962-64 рр.

Пригадую мало. Краще б таки довідатися документів. Тому подаюся до написаного і чималим трудом віднаходжу давній підручник для VII-го класу. Чого там можна побачити та чим надивуватися теперішніми очима?

Там були подані змішано деякі письменники як з української, так і з румунської літератури, – класики та сучасні – в хронологічному порядку, зовсім незважаючи на їх літературну вартість. Головний критерій – то був ідеологічний вибір. Тому поряд з такими іменами, як Котляревський, Шевченко, Франко, могли стояти й такі зразки, як «Партія веде» Павла Тичини чи «Пороги» Олеся Гончара. Те саме ставалося і з румунською. До Міхая Емінеску прилучали Міхая Бенюка, Марію Бануш або уривок з найбільш вихваленого роману «Митря Кокор», Михайла Садов'яну, бо його автор саме в ті часи був удостоєний «високої нагороди» – Золотої медалі миру.

Але я особливо шукала Лесю Українку і таки знайшла. Вона увійшла у підручник трьома досить довгими уривками (на 17 сторінок) із драматичної поеми «Роберт Брюс, король шотландський». Перша наведена сцена розповідає про напад Англії на Шотландію і про лицарство Роберта Брюса. У другому уривку розповідається про шість повстань шотландського народу під керівництвом хороброго Роберта Брюса, але всі вони кінчаються поразками. При кінці цієї сцени письменниця наводить символічний мотив павука. Найбільший акцент падає на третю сцену, бо то кульмінаційний момент поеми. За прикладом маленького павука непокірний лицар в сьомий раз піднімає народ до боротьби і таки здобуває перемогу, стає королем визволеної Шотландії, але одночасно дістає й таку строгу засторогу від представників свого народу:

*«Ми тебе на державу вінчали,
Ми тебе й розвінчаєм сами.
І коли проти нас ти повстанеш,
Проти тебе повстанемо ми.»*

Тепер я не в стані пригадати, як сприймали мої учні такий твір чи як розуміла його сама я. Думаю, що ми не дуже віддалилися від коментарів, які знаходилися в підручниках. Там була зазначена головна тема поеми: непокірна боротьба поневоленого

народу за незалежність, яка, до речі, завжди актуальна. Але наголошувалися і те, що за прикладом шотландського народу беруться усі колоніальні і залежні країни світу, котрі «кажуть своє рішуче «ні» новій світовій війні». (Без обов'язкової ідеологізації підручники не друкувалися). Там жодного натяку не було про те, що Леся Українка не про Шотландію писала, а про свою батьківщину, котру пристрасно любила, бо навіть і вибраним іменем продемонструвала це. Могла ж і я від себе таке сказати своїм учням, бо від своєї розумної професорки Магдаліни Ласло-Куцюк не раз слухала, що Леся Українка дуже оригінально обробляє вибрані претексти для своїх драматичних поем, надаючи їм глибоко замислений символічний сенс. На жаль, такого я не пам'ятаю.

То ж поема має не історичну тему, а таки дуже актуальну для пори письменниці: її палке прагнення до незалежності України від російської імперії та невмираюча мрія про створення самостійності батьківщини. Тому не дивно, коли літературні дослідники доказують наскільки вільно дозволяє собі авторка відходити від історичних джерел: викидати чи додавати, міняти, а навіть і вигадувати факти, яких в історії зовсім немає. У нашому прикладі – то ганебна зрада шотландського лицарства і промова одного із представників народу до новообраного короля, котрий не тільки звертається до нього на «ти», а ще й сміє виявляти певні умови, навіть суворо застерігає повстанням та його «розвінчанням», в разі коли б ті умови були порушені.

Шкода для моїх тодішніх учнів та ще багатьох інших поколінь, що я про такі проблеми аж тепер задумуюся. Та все таки мені приємно, що хоч тепер задумуюся. Окрім підручників, у мене ще збереглися всі книжки українською мовою, в тому числі й 17-титомна Українська Радянська Енциклопедія, котру я замовила ще в студентські роки. Це було перше її видання з 1959 до 1965 рр. Хоч я була свідомо щодо посиленої ідеологізації всього надрукованого за радянщини, все таки подеколи зверталася до цього джерела, тому що кращих не мала. Не раз мене підбадьорювали й такі роздуми: найбільша частина авторів мали чесну душу, тому старалися написати правдиво, настільки вдавалося. Зрозуміло, що й тепер мене зацікавило наново прочитати розділ, присвячений такій світлій особистості української культури, як Леся Українка.

Цей розділ увійшов в 15-й том Енциклопедії, який був надрукований в 1964 році, значить, коли я вже припинила працювати вчителькою української мови у Мараморщині, бо переїхала до Бакеуської області, де стала викладати румунську мову та літературу, а згодом і латинську. Розділ був зовсім не багатий, розгорнений лише на трьох сторінках (95-98), до яких слід зачислити ще дві з додатковими ілюстраціями. На першій знаходиться свіжа олійна картина В.В. Бабенцова з дуже гарним портретом письменниці, який був здійснений в 1962 році. На зворотній сторінці вміщено ще 8 ілюстрацій малого розміру, пов'язаних з життям авторки або її творів. Тепер вже не пам'ятаю, коли я прочитала цей текст, з яким враженням зосталася, бо не в змозі пригадати, чи я таки читала його. В кожному разі у новій школі вже не мала змоги щось використати.

Валерія ШОВКАЛЮК
(Продовження на 6 стор.)

Нещодавно в місті Яси були опубліковані результати комплексного дослідження, проведеного протягом двох років, що мало на меті оцінити та проаналізувати спроможність Румунії як міжнародного гравця в її східному сусідстві, точніше, у відносинах з Республікою Молдовою та Україною. Воно припускало проведення опитування як серед провідних експертів Р. Молдови, України та Румунії, так і соціопитування серед пересічних молдован та українців.

Дослідження пропонує аналітичну модель для оцінки міжнародної спроможності державного суб'єкта на основі факторів, які, згідно з літературою по спеціальності, включають як елементи «жорсткої сили» (hard power), так і «м'якої сили» (soft power), – розповів координатор проекту Теодор Мога, викладач Яського університету ім. Александра Йоана Кузи. «Ми розробили дослідження, яке мало на меті оцінити потенціал зовнішньої політики Румунії щодо її безпосереднього східного сусідства та внеску Румунії у зміцнення регіональної стабільності та безпеки. Наш проєкт був профінансований за рахунок гранту Міністерства інновацій та дослідження і був впроваджений протягом двох років. Ми розпочали роботу у 2018 році та завершили її наприкінці минулого року. Для того, щоб проаналізувати зовнішній вплив Румунії, ми побудували модель, засновану на кількох факторах, яка, згідно з літературою по спеціальності, сприяє зовнішньому впливу. З-поміж цих факторів згадаю розмір та географічне розміщення, а також населення Румунії, економіка, економічний потенціал, військовий потенціал, питання, пов'язані з історією та культурою, інституційну спроможність та внутрішній досвід та участь у міжнародних організаціях, тобто фактори твердої та м'якої сили. Потім ми спробували побачити, як сприймається Румунія в сусідніх країнах, а точніше в Республіці Молдова та Україні. Ми зробили це кількома способами. Спершу проаналізували зовнішньополітичний дискурс в Республіці Молдова та Україні протягом 10 років, з 2009 по 2019 роки, після чого провели опитування як у Республіці Молдова, так і в Україні, для визначення сприйняття Румунії населенням цих двох країн, а наприкінці провели співбесіди з експертами, як з Республіки Молдова, так і з України, а згодом з Румунії, щоб зіставити дані.»

Проаналізувавши результати дослідження, його автори прийшли до низки цікавих висновків, про які розповів Теодор Мога: «Ми не змогли визначити послідовну, чітку,

ВІДНОСИНИ РУМУНІЇ ЗІ СВОЇМИ СХІДНИМИ СУСІДАМИ

багаторічну зовнішню політику Румунії щодо свого сусідства і констатували лише досить обмежене, я наважусь сказати навіть пасивне, ставлення, яке не виходить за загальні рамки дій Європейського Союзу чи НАТО, тобто Румунія не має власних ініціатив. І дуже цікаво, що увага до сусідства зосереджена передусім на Республіці Молдова. Проте навіть в Україні ми маємо кілька дуже цікавих спостережень. І я б розпочав з одного з них, а саме з того, що 2014 рік, коли ми стали свідками анексії Криму та російської агресії на Донбасі, став переломним моментом, своєрідним перезапуском двосторонніх відносин. Якщо до 2014 року відносини між Румунією та Україною були досить холодними і характеризувалися своєрідною взаємною недовірою, то з 2014 року ми помітили перекалібрування дискурсу між двома країнами. Отже, з цього моменту взаємні підозри згасають перед спільними викликами безпеки, спровокованими Російською Федерацією в регіоні. І теж у 2014 році Румунія стала першою державою ЄС, яка ратифікувала Угоду про асоціацію між ЄС та Україною, що є дуже важливим елементом. Крім того, Румунія з того моменту постійно підтримує суверенітет та територіальну цілісність України, що також помітно на рівні офіцій-

ного дискурсу. Але навіть якщо двосторонній дискурс став позитивним, позитивні зміни двосторонніх відносин загалом є досить скромними, все ще відчувається невикористаний величезний потенціал на рівні відносин між двома державами. Тож, якщо у політичному плані справи дещо змінилися на краще, загалом двосторонні відносини не зазнали особливих змін і Румунія залишається незвіданою землею для населення України. І це наша друга важлива констатація, на яку нас вивів дуже високий відсоток відсутності відповідей громадян України, на запитання соціопитування, де 30-40% респондентів сказали нам, що не мають відповіді або мали нейтральне ставлення до наших запитань. Отже, українці загалом дуже мало знають про сусідню країну і тому їм дуже важко визначити своє ставлення до неї.»

Дослідження також включає цілу низку рекомендацій щодо зовнішнього потенціалу Румунії, в основу яких лягли й уявлення про неї громадян України та Республіки Молдова, – каже Теодор Мога. «Інша цікава річ: 90% українців, наприклад, ніколи не були в Румунії, 6% відвідали її один, максимум три рази, що багато говорить про рівень інформації, яку українці мають про Румунію. В економічному плані українці розглядають Румунію як країну, з великим потенціалом зростання та як відносно важливу економіку в регіоні, але, на жаль, співпраця між двома країнами є дуже скромною. Економічно Румунія майже відсутня на українському ринку або її економічна присутність обмежена максимум прикордонними регіонами. Румунія не входить до першої десятки торговельних партнерів України, а Україна до топ-10 партнерів Румунії, що виглядає дуже дивно, враховуючи те, що Україна є найбільшою сусідкою Румунії, з якою наша країна має найдовший кордон, понад 600 км. Існує гостра потреба, на наш погляд, розвивати інфраструктуру, сполучення, транспортне сполучення між двома країнами, враховуючи те, що інфраструктура між ними, наприклад, є дуже хиткою. І мова йде не тільки про автомобільний транспорт, а й про морський транспорт на Чорному морі, річковий транспорт на Дунаї тощо. Це значно покращило б економічні зв'язки, а також привело б до розвитку туризму, оскільки туристична Румунія, загалом, майже невідома для української громадськості.»

Василь КАПТАРУ
Всесвітня Служба Радіо Румунія

КОЛИ «РИМ У ГРЕЦІЮ ХОДИВ ДО ШКОЛИ»

(Продовження з 5 стор.)

Саме тепер закортіло прочитати статтю з повною цікавістю, бо між датою її появи та святкуванням Лесі Українки минуло аж 57 років. Видається досить складно порівняти, в якому світлі була вшанована видатна поетеса в тодішні часи з тим, що відбувається сьогодні, в честь її славного 150-річчя.

Я поспробувала взяти до уваги лише те, що виявлялося правдивим, бо добре впізнавала ознаки надтолого соціалістичного реалізму.

На жаль, такого досить мало. Виходить, що дві третини тексту – то пряма ідеологія тих часів.

І у наші дні з'являються певні суб'єктивні інтерпретації творчості великої письменниці. Тому що колись акцент падав на критику містицизму, теперішня критика твердо відвертає ідею, бо релігійна пропаганда «любити всіх» протиставлялася закликам письменниці до національного визволення. Іншим прикладом стає вислів Івана Франка («еди-

ний мужчина в українському письменстві»), бо звідси розгортається нова інтерпретація про Лесю Українку, як жінки-митця. Преса наводить цілу низку критиків, до якої увіходять Віра Агеева та Оксана Забужко. З такої перспективи Лесю Українку вважають засновницею феміністичного руху на Україні, тому так аналізують її літературну спадщину навіть у школі.

А висновок мій такий: сучасній Україні дуже придатна славна постать Лесі Українки, не тільки реальною вагомістю енциклопедичної культури, а й як вигідне гасло про національну ідентичність. З таким гаслом Україна не вмере таки ніколи.

«Мова — це свого роду душа народу: немає мови — немає народу»

«Найбільше і найдорожче добро кожного народу — це його мова, та жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя і свої сподіванки, розум, досвід, почування». (Панас Мирний)

21 лютого у всьому світі відзначається Міжнародний день рідної мови. Це свято було проголошено в 1999 році на загальній конференції ЮНЕСКО з метою захисту мовної та культурної багатоманітності.

Міжнародний день рідної мови відзначає кожна культурна людина, яка усвідомлює, що мова є безцінним надбанням людства. У кожного народу є своя мова, вона для нього найрідніша і найдорожча, якщо вмирає мова, зникає з лиця землі й народ, який протягом багатьох віків творив її. Тому треба любити рідну мову, берегти й захищати, як найкоштовніший скарб, адже мова — це свого роду душа народу: немає мови — немає народу.

Кожна людина має право розмовляти і мислити рідною мовою. Рідна мова починається з маминої колискової, з батьківського мудрого слова-поради, з пісні, з жарту, з любові. Вона вміщує в собі весь світ, який, сповнений дива, незвичайних почуттів та краси: «Я знаю: мова мамина — свята/ В ній вічний, незнищений дух свободи, / Її плекали душі і вуста — мільярдів. / Це — жива вода народу». (Микола Адаменко)

Кожна мова для рідного народу, для її ораторів — найкрасивіша, бо люди, які увічнюють мову, використовують її як інструмент спілкування, але ті, хто її прикрашає, — це письменники, і не будь які письменники, а письменники генії — «Мова — втілення думки. Що багатша думка, то багатша мова. Любімо її, вивчаймо її, розвиваймо її! Борімося за красу мови, за правильність мови, за приступність мови, за багатство мови... (Максим Рильський)

«Мова народу — це найбільший національний скарб, і ми всі маємо його берегти, в тому числі й авторитетними державними заходами, маємо наполегливо розвивати, оновлювати, збагачувати мову народну своєю літературною творчістю», — писав Олесь Гончар. В іншій статті цього ж автора читаємо: «Той, хто зневажливо ставиться до рідної мови, не може й сам викликати поваги до себе».

Кожен народ завдячує такому генію, у модернізації мови, піднесенню до найвищого рівня розуміння та сумісності. Без сумніву, ніхто не може заперечити, що той, хто підняв українську мову на найвищий рівень — це Шевченко. Правда, що він користувався мовою народу, але прикрасив її, збагатив її, дав стільки нюансів, що ті, хто заплямував існування української мови, мали її визнати. Один із критиків — це Добролюбов, який сказав, що українська мова — селянська мова, і що її не вдається використовувати в літературі. Але Тарас Шевченко заперечує: «А на москалів не вважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму, а ми по-своєму. У їх народ і слово, і у нас народ і слово. А чие краще, нехай судять люди».

Найдавніша згадка про українську мову датується 858 роком, а вперше українська мова була прирівняна до рівня літературної мови в кінці XVIII століття після виходу у 1798 році першого видання «Енеїди», автором якої є Іван Котляревський. Саме його і вважають засновником нової української літературної мови.

Походженням проголошення міжнародного дня рідної мови був День руху мови, що відзначається в Бангладеші з 1952 року в пам'ять студентів, убитих поліцією, які виступали за визнання бенгальської мови в Пакистані (тоді країна Бангладеш належала до Пакистану). У той час група студентів університету Дакки брала участь у маніфеста-

ції за визнання бенгальської мови, одна із мов, яка говорить на території Пакистану. Пакистанський губернатор постановив у 1948 році, що урду є єдиною офіційною мовою в Східному та Західному Пакистані, але населення Сходу (територія згодом Бангладеш), яке говорило бангладешською мовою, створило рух протесту, який співпадав з маніфестацією студентів університету Дакки, 21 лютого 1952.

Держави-члени ЮНЕСКО зобов'язалися захистити і відродити багате культурне розмаїття шляхом заохочення мов як форми спілкування, взаємодії та взаєморозуміння між різними народами.

Починаючи з 21 лютого 2000 року, у штаб-квартирі ЮНЕСКО в Парижі вперше святкувався Міжнародний день рідної мови, вдруге, в 2001 році — в Афінах.

Генеральний директор ЮНЕСКО Кончіро Мацуура закликає всіх головних рушіїв світу в сфері політики, економіки та громадянського суспільства до того, щоб мови та їхні різновиди належним чином цінувалися і застосовувалися, особливо в кіберпросторі, а також отримували найвищий ступінь сприяння як для вирішення ключової проблеми, що поставлена на карту.

Первинна мова або мова наших предків є інтегральною частиною етнічного і національного походження людини. Тому дискримінація мови — це те ж саме, що і дискримі-

нація за національною ознакою. Найголовніше, що відрізняє нас від інших — це мова.

Заснування Дня рідної мови має велике значення. За оцінками фахівців, із 6000 мов, які нині існують, більшість знаходиться під загрозою зникнення у найближче десятиріччя. Привертання уваги міжнародної спільноти до цієї теми — важливий крок до визнання необхідності захистити різноманіття культур.

В Україні Міжнародний день рідної мови відзначається з 2002 року, коли з метою зміцнення державотворчої функції української мови, сприяння вільному розвитку і використанню російської, інших мов національних меншин України, Президент України підписав відповідне розпорядження про відзначення Міжнародного дня рідної мови.

Українська мова — одна з найдавніших, найбагатших мов Європи. Вона належить до наймелодійніших мов у світі «Геніальні композитори Моцарт і Бетховен, Глінка і

Чайковський, Бартók і Стравінський користувалися українськими мелодіями у своїй творчості, а це значить, що вони чули вібрацію найвищих небес нашої мови». (Дмитро Павличко)

Історія української мови містить багато трагічних сторінок. До початку 1990-их років українська мова майже 375 років зазнавала утисків, заборон і жорстоких репресій від окупаційної московської влади. Не мала вона державного статусу також у тих сусідніх

країнах, до складу яких тимчасово входили українські землі. Гноблення української нації завжди супроводжувалося нищенням нашої мови.

Українська мова є однією з найпоширеніших мов в світі і за кількістю носіїв займає 26-те місце. Також вона є другою за поширеністю серед мов слов'янського походження після російської мови. На території України більше 32 мільйонів осіб спілкуються українською мовою.

Цікавим фактом про українську мову є те, що вона входить до трійки найкрасивіших мов в світі. На мовних конкурсах в Італії та Франції її визнавали другою за мелодійністю мовою світу, після італійської: «Українська мова не бідна, не вульгарна... Вона має свою особливу музичність. Ця незбагненна душа нашої мови, як золотоносна річка, виблискує на хвилях народної пісні, переливається в душі нації, творить почуттєву нерозривність українського серця й української землі». (Дмитро Павличко)

Українська мова — це ми, українці, — добрий, чесний, працьовитий народ, що тисячоліттями живе на берегах Дніпра і Дністра, там, де була колись індоєвропейських народів...: «Коли забув ти рідну мову, / Яка б та мова не була — / Ти втратив корінь і основу / Ти обчухрав себе дотла». (Дмитро Білоус)

Тереза МАЛЯРЧУК-ШЕНДРОЮ

Введення в діяння дружнього проекту: ПОКРАЩЕНИЙ ДОСТУП ДО ШКІЛ ТРАНСКОРДОННОЇ

«Школа буде школою тоді,
коли людина буде людиною,
а держава буде державою!»
(Міхай Емінеску)

Задумати, розробити, ввести в діяння та успішно завершити вищевказаний проект під сентенційним гаслом румунського національного поета означає не тільки надати школі та будучим поколінням відповідної вагомості, а насамперед глибоко усвідомити кардинальну роль правильного формування та виховання молоді шкільного віку у забезпеченні цивілізованого просування народу, яко пріоритет державної політики.

Напевно, що тільки з таких міркувань мерія громади Балківці, представлена мером Василем Шойманом та його командою, у дружньому партнерстві з мерією села Йорданешти – Україна, представлена мером Георгієм Лютиком та його командою, розробили даний проект, представили його відповідному балотуванню та отримали заслужену перемогу.

Діяння проекту розгортатимуться за фінансуванням Спільної Операційної Програми Румунія – Україна, 2014-2020. Бенефіціантами цього проекту – це гімназійні школи сіл Балківці та Негостина, де працюють 30 педкадрів та навчаються 189 учнів і, відповідно, загальна школа I-III ступеня села Йорданешти, Глибощького району, Чернівецької області, де працюють 22 педкадрів та навчаються 125 учнів.

Щодо населення корисно підкреслити, що на рівні громади Балківці за переписом населення 2011 року 69,67% задекларували себе української національності, а населення села Йорданешти – 98% румунської національності. У школах громади Балківці українська мова викладається як предмет чотири години тижнево, а в школі села Йорданешти навчання розгортається на румунській мові.

Діяння проекту триватимуть 18 місяців, але повинні закінчитись не пізніше 31 грудня 2022 р. Запроектовано 12 інтерактивних діянь, 6 в Румунії, 6 в Україні, відбуватимуться 4 дійства обміну досвіду, по два у кожній з країн, та 2 культурно-наукові події, по одній у кожній з країн.

Бюджет проекту складає 329.202 євро, Європейська Спільнота забезпечує 296.281 євро, тобто 90%, а внесок бенефіціантів становить 32.921 євро, тобто 10%, відповідно, 17.000 євро внесок громади Балківці та 15.910 євро – села Йорданешти.

Урочистості введення в діяння проекту відбулися у приміщенні гімназійної школи Балківців, де інформаційне улаштування сприяло участі, в онлайновому режимі, партнерів з України у наступному складі: Георгій Лютик – мер, Маріяна Савюк – секретар, Василь Йонець – директор школи та Ніколає Шапка – заступник голови Виконавчого комітету сільської ради. Запрошеними гостями мерії Балківців, окрім педкадрів шкіл громади Балківців, очолені директором

«Козачок» с. Балківці, Траян Ланг та Ема Курилюк – голови культурного товариства «Козачок», Борислав Петрашук – підприємець, почесний син громади Балківці та автор цих рядків.

*

Відкрив подію сектетар мерії Даліла-Марія Федюк, яка, представивши денний порядок, гостей та команди обох сторін, надала слово меру громади Василю Шойману.

В.Ш.: – Доброго дня вельмишановні гості, колеги та партнери з обох сторін кордону, щиро вітаю з нагоди введення в діяння нашого проекту! Транскордонний проект – це перше наше випробування у такому напрямку, але потрібно признати, що деякий досвід у розгортанні урядових проектів існує у нас.

Представивши у загальній формі етапи проекту, витокі фінансування, найвагоміші цілі та переваги, промовник підкреслив: – Головним прицілом про-

екту є покращення умов навчання у наших школах, головно обладнанням класів та кабінетів сучасними засобами інформатики та улаштування спортивних площадок і спортивних залів, забезпеченням цих компонентів відповідними матеріалами та обладнаннями.

Головну роль відіграватимуть дійства обміну досвіду як між педкадрами з обох сторін, України та Румунії, так і між учнями. Це будуть своєрідні змагання на користь підвищення знань, покращення вмінь та здобуття особистих і колективних рекордів.

Я бачу у цьому проекті, дорогі колеги і партнери, широко відкриті двері для кращого доступу до модерного розгортання навчального процесу, до розвитку надалі дружніх стосунків між нашими округами, до винаходження/складання інших проектів у баченні обопільного просування по трасі нашого цивілізованого будучого. Успіхів всім вам!

Своєрідний ведучий цього заходу Петро Шойман надавав підряд слово учасникам, які бажали визначити роль і вагомість такого проекту.

В якості представника головного бенефіціанта, пані директор координатор шкіл громади Балківці Секстілія Герасе вітає урочисту подію, визначає головну роль мера у задумі та розробці цієї сучасної форми піднесення ролі школи у забезпеченні вищого будучого рівня суспільного життя, вписує цю

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

(Закінчення на 9 стор.)

координатором в особі пані Секстілії Герасе, були: Нелу Тодіряну – голова фундації «Ана» – Сучава, Міхай Андрухович – голова повітового товариства «Спорт для всіх», Жанета Майданюк – голова культурного товариства «Червона калина» с. Негостини, Петро Шойман – координатор ансамблю

СІЛЬСЬКОЇ ЗОНИ ЙОРДАНЕШТИ (УКРАЇНА) – БАЛКІВЦІ (РУМУНІЯ)

(Продовження з 8 стор.)

подію у ряд постійного піклування мерії відносно покращення освіти у місцевих шкільних установах. На закінчення підкреслила: «Спільні відносини з школою с. Йорданешти – це новинка для нас усіх, але те, що школа займає перше місце у клопотаннях місцевої адміністрації означає правильне візонерне ставлення як до сьогоденних проблем громади, так і до майбутніх, принаймні, у ближньому та середньому часовому терміні. Бажаю командам успішного завершення цілей проекту!

Заступник мера Юліян Кідеша висловлює своє глибоке задоволення і з тієї точки зору, що за фахом він викладач, а покращення умов викладання та виховання у школах громади це не тільки одна з найголовніших цілей місцевої адміністрації, це найпевніше забезпечення наших місцевостей свідомими громадянами, котрі не попадуть у пастки блудних маніпуляцій, добрими майстрами свого фаху, особами високої моральності. Закінчив такими словами: – Команду, яка працювала над проектом, складають надійні особи, відповідно приготовлені до вирішення питань подібного заходу, а це надає ґрунтовну надію на успішне завершення проекту. Те, чого я щиро бажаю їй!

Борислав Петрашук, підприємець, за фахом інженер з технології виготовлення машин, уродженець села Балківці, зауважує те, що успіх проекту починає, по-перше, з його розповсюдження у громаді і не тільки, тому що створюється можливість появи осіб, певних чинників, які можуть сприяти в значній мірі успішній реалізації запроектованих дійств, а Євсебій Фрасинюк, наш кореспондент, зробить бездоганно такий крок. Результати будь-якого проекту – продовжує промовець – констатуються як після кожного етапу його розгортання, так і після його завершення, але найвагоміше є те, щоб він продовжувався іншими проектами, іншими значними результатами. В кінці відмітив: – Добрі стосунки з сусіднім народом налагоджуються через правильне обопільне пізнання, а ваш проект є найкращим засобом взаємопізнання, співпраці, добросусідства та удосконалення особистих вмінь та здібностей на користь обом громадам. Я радий такому заходу і готовий послужити моїм досвідом!

Жанета Майданюк, інженер-викладач, автор і переможець у багатьох проєктах, вважає, що ця подія для громади Балківців – не тільки вагомий захід, а просто свято винахідливого духу

людей, котрі працюють у мерії та школі, і не тільки. Погратувувала команди проекту, висловила переконливість у його успішному завершенні та звернула увагу на наступне: – Проекти народжуються тоді, коли відповідні посадові особи ідентифікують правильно найгостріші проблеми громади, а вам це вдалося чудово. Вживання тех-

нології IT у процесі освіти, сьогодні є високим щаблем використання людських здібностей у періоді шкільного віку, це запорука їхнього повного інтегрування до вимог майбутніх життєво-буттєвих випробувань. Результати вашого проекту тоді отримають найвищу оцінку. Я впевнена в цьому!

Христина Кідеша, викладач негостинської школи, признає щиро свою радість і гордість від того, що її коле-

ги-педкадри подарують своєю нелегкою працею школам громади, учням насамперед, покращені умови для навчання та виховання. Я переконана в успіху проекту саме тому, що мені добре відомий творчий потенціал кожного із членів команди – сказала вона з неприхованою впевненістю.

Викладач української мови Анка Штюбіану приєднується з всім відомою її щиросердечністю до похвальних оцінень та оправданих сподівань, висловлених попередніми промовцями щодо проекту і запевняє колег такою обіцянкою: – Не пошкодую жодного зусилля, знання чи вмілості для того, щоб цілі нашого проекту здійснилися стопроцентово на користь нашої школі, всім учням, громаді нашої в цілому. Це найцікавіший виклик всім нам!

Міхаєла Лоредана Пінтріжел, викладач історії-географії, вважає, що даний проект – це пряме признание в тому, що нас, насправді, турбує як сьогодення, так і будуче освітнього

процесу, а проект у партнерстві – це завжди змагання, бажання виявити себе і команду, це використання на високому рівні власних і колективних можливостей. Але – наголосила промовниця – цей процес має на увазі важливий аспект: Не перемога за будь-яку ціну, а формування високих моральних цінностей – честі, правди, доброзичливості, терпіння, дружби, тощо – ми ніколи не повинні забувати. Апаратура є корисний засіб навчання, але може вийти з ладу, її можна замінити новою, та якщо вийде з ладу етико-моральний стан людини, то втрата велика, часто неоправданна. Проект корисний тоді, коли допоможе людині стати людиною – як звучить гасло Емінеску!

Багато із присутніх педкадрів були моїми учнями і запросили поділитись думками. Я сердечно погратувував всіх з нагоди введення в діяння цього проекту і наголосив, що школа своїми навчальними програмами та численністю предметів завжди мала за мету кілька головних цілей: навчати грамоти, навчати правильно думати, відкрити в кожному учневі природжені його здібності, культивувати їх та удосконалювати до рівня високої фахової спеціальності. Закінчив я впевненням, що даний проект буде високо корисним складником освітянського просування шкільної молоді обох сіл.

На закінчення заходу мер громади Василь Шойман подякував гостям за присутність, а командам побажав сили та вміння сягнути запропонованих цілей на благо не тільки сьогоденних учнів наших шкіл, але й наступних поколінь.

ДВА ВЕЛИКІ ЮВІЛЕЇ ВІДЗНАЧИ-
ЛА українська спільнота Румунії.
80 РОКІВ ВИПОВНИЛОСЯ МИХАЙ-
ЛОВІ МИХАЙЛЮКУ. Михайло Ми-
хайлюк – український поет, проза-
їк, літературний критик, журна-
ліст, видавець, перекладач, голов-
ний редактор часопису «Україн-
ський вісник».

А 70 ЛІТ – МИКОЛІ КОРСЮКУ.
Микола Корсюк був членом Спілки
письменників Румунії, Національ-
ної спілки письменників України, а
також членом Українського ПЕН-
клубу. Чому був? Бо після відзначення ювілею, у листопадові
дні Миколи Корсюка не стало.

Мені пощастило кілька разів зустрічатися з обома –
Михайлом Михайлюком і Миколою Корсюком. І в Бухаресті, на
Днях Івана Франка, влаштованих тодішньою головою Буха-
рестської філії Союзу українців Румунії Ярославом Колотило.
З участю науковців, митців зі Львова. Мав спілкування із най-
відомішими, найповажнішими двома письменниками, поетами,
журналістами і в місті Сігеті, де проводився з'їзд Союзу укра-
їнців Румунії. Після засідання була велика гостина у ресторації.
Ми за одним столом смакували цуйку, жваво бесідували.

Я записав відеоінтерв'ю з Михайлюком і Корсюком. Зробив
світлина на згадку. Михайлюк біля патефона, грамофона, а
Корсюк коло скрипки. Михайло Михайлюк більш емоційний,
пристрасний. А Микола Корсюк мав таку тиху манеру говорити.

У Румунії нині 52 тисячі числять себе українцями. Автох-
тонні. Як і українці Закарпаття, Буковини / української та
румунської/. Не діаспора. Не приїжджі. Корінні від Різдва-
Народження Христового. Українці Румунії майже цілком зберег-
ли єдність й не діляться на українців та русинів. Бо то одне
коріння. Найбільше їх – 31 тисяча – в повіті Марамуреш /Мара-
морощина/. Повіт – сусід Закарпаття, розташований на проти-
лежному від нашого краю лівому березі Тиси. Центром україн-
ства Румунії є марамороське місто Сігет. Микола Корсюк наро-
дився 30 березня 1950 року у марамуреському селі Луг над
Тисою. Після закінчення початкової школи в рідному селі, він
отримав середню освіту в українській секції педагогічного
ліцею в місті Сігету Мармацієй, а потім закінчив Філологічний
факультет Бухарестського університету, де згодом викладав
українську літературу. Після закінчення факультету Микола
Корсюк працював редактором у видавництві «Критеріон», де
започаткував колекцію книжок для учнів «Мала бібліотека», в
яких були опубліковані твори класиків української літератури.
Він був головним редактором журналу «Наш голос» і головним
редактором дитячого журналу «Дзвоник», що видаються
Союзом українців Румунії. Свої перші твори Микола Корсюк
почав друкувати у 1971 році в українській газеті «Новий вік», а
також у колективних томах «Сонячне відлуння» та «Наші

УКРАЇНЦІ РУМУНІЇ: 80-ТИРІЧНИЙ ПАТЕФОН ОЙ, ЯК ГРАЄ, А НА 70-ТИРІЧНИЙ СКРИПЦІ УРВАЛИСЯ СТРУНИ

весни», але як письменник він
дебютував у 1972 р. з книгою вір-
шів «Нашадки сонця». У 1973 р.
письменник видав свою першу
прозову книжку – збірку новел
«Роздоріжжя», за яку був нагород-
жений премією за дебют Спілки
письменників Румунії. Микола
Корсюк є автором поетичних та
прозових творів «Ворота» (1975
р.), «Сюжет для новели» (1977 р.)
«Монолог дерева» (1980 р.);
«Чужий біль» (1985 р.), «Монолог»
(2003 р.), «Яйце райце» (2005 р.), а
також прозової збірки «Ні бог, ні
люди» (2008 р.), за яку отримав премію Спілки письменників
Румунії.

У повіті СУЧАВА /малою батьківщиною уславленої Ольги
Кобилянської/, який сусідує з Чернівецькою областю України,
налічується 6 тисяч українців. Центром повітового українства
є місто Серет. 80-річний МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК народився 1
жовтня 1940 року в місті Серет Сучавського повіту. Випускник
Серетського українського ліцею 1959 року та філологічного
факультету Бухарестського університету 1964 року. Працював
у редакції газети «Новий вік», нині «Вільне слово». Був першим
головним редактором українського літературного журналу

«Наш голос», а від 1993 року є головним редактором часопису
«Український вісник», що видається Союзом українців Румунії.
Дебютував короткою прозою та літературною критикою на сто-
рінках періодичного видання «Новий вік», будучи ще студен-
том. У 1971 році відбувся його видавничий дебют зі збіркою
поезії «Інтермеццо».

У творчому доробку Михайлюка дванадцять книг, серед яких
два романи: «Не вір крику нічного птаха» і «Міст без поруччя»,
дві збірки поезії: «Інтермеццо» та «Дзвонар»; збірки короткої
прози: «Біле-пребіле поле», «Криниця під каменем», «Синій
смуток фіордів», «Заглухлий дзвін»; збірка літературної крити-
ки «Слово про слово», два збірники публіцистики «45 років з
українським пером» та «Газетарські штрихи»; дві книжки вір-
шів для дітей: «Мурчик-кіт – упав з воріт» та «Білик-кіт – упав з
воріт».

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ загалом видає українською
мовою чотири друковані видання – газети «Вільне слово»,
«Український вісник» та журнали «Наш голос» та «Дзвоник»
/для дітей/. А також щорічно українською багато книг місцевих
авторів.

«Український вісник» продовжує редакторувати Михайло
Михайлюк. Дай, Боже, аби ще довго це чинив. А дитячий жур-
нал «Дзвоник» втратив свого редактора Миколу Корсюка.
Дзвони пам'яті лунають про нього на двох берегах Тиси.

Богдан БАРБІЛ,
Заслужений журналіст України. Ужгород.
Світлина – автора

ІВАН АРДЕЛЯН (1942-2021)

За останні десятиріччя ряди української літератури в Румунії дуже поріділи, а молодого поповнення майже немає. Аж страшно перелічувати творців красного письменства, котрі перейшли у потойбіччя, залишившись тільки іменами на обкладинках книг, що вони їх написали, доброю згадкою у пам'яті тих, хто їх шанував.

Готую до друку пам'ятну книгу під назвою «Незабутні», в основу якої ляжуть некрологи, написані з приводу їх кончини земного життя, а також спогади про них, бо знав же їх я особисто, з багатьма друзів, відгукувався про їх творчість – поетичну чи прозову. А список імен тих, що закінчили свою земну і творчу дорогу – щемливо довгий.

Передчасно пішли з життя буковинці Степан Ткачук, Корнелій Регуш, Юрій

Лукан, Василь Цаповець, Теофіл Ребошапка, Іван Негрюк, Василь Клим, Ілля Кожокар, Іван Непогода а перед тим Юрій Ракоча, Микола Чередарик, Стеліан Груя Яцентюк, Ігор Лемний, Євген Мизайчук.

Не стало мараморошців Михайла Небляка, Миколи Корсюка, Марти Боти, банатців Юрія Павліша і Василя Баршая.

І ось, знову сумна вістка: 3 лютого, на 79 році життя, покинув світ поет і науковець Іван Арделян.

М. МИХАЙЛЮК

Іван Арделян народився 4 червня 1942 року в селі Кричунів Марамороського повіту. Він отримав середню освіту в ліцеї імені Драгоша Воде в місті Сігету Мармаціей, а потім закінчив Фізико-математичний факультет Клузького Університету імені Бабеша-Бойоя, де згодом працював викладачем фізики. Був нагороджений Премією Румунської Академії ім. Константина Мікулеску (1980 р.) та численними почесними грамотами.

У 2007 році Орадський Університет удостоїв його титулом «Doctor Honoris Causa», а у 2012 році отримав почесне звання «Заслужений професор» фізичного факультету Клузького Університету імені Бабеша-Бойоя. Підготував багато поколінь студентів та мастерандів, під його наставництвом чимало з них захистили докторські дисертації.

Іван Арделян автор багатьох наукових праць і книг, в тому числі колективних. Дебютував віршами в українській газеті «Новий вік» 1961 року. Видавничий дебют відбувся в 1987 році – «Дорога» (Видав-

ництво «Критеріон»). Друкувався в збірнику «Обрії» та різних журналах. Автор ряду поетичних збірок: «Ностальгія вікон» (2000) – нагороджена дебютною премією Спілки письменників Румунії; «По той бік небесних порогів» (2001); «З руками до неба» (2002); «Осінні сні» (2003); «Срібні думи» (2005); «Іржаві сліди» (2006); «Баланс абсолютний» (2009), «Симфонія душі» (2017), «Dați cerului azur» (румунською мовою в перекладі Степана Ткачука, 2001). Опублікував книгу румунською мовою «Însemnări de călătorie» (2004).

Був членом Спілки письменників Румунії і редколегії журналу українських письменників Румунії «Наш голос».

Помер Іван Арделян 3 лютого 2021 року в місті Клуж-Напока.

Хай буде йому легкий спочинок і вічна пам'ять!

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

ІЛЛЯ ДІВІСІЄВІЧ (1927-2021)

Ще один справжній українець відійшов у вічність!

Багато читачів запитують: А хто такий був Ілля Дівісієвіч? Він був щирий українець.

Ілля був завзятим фоторепортером. Він брав участь з відеокамерою /М 10/ та фотоапаратом на зібраннях українців, на фестивалях тощо.

Коли після грудня 1989 р. наші викладачі брали участь у курсах української мови у Чернівцях, він усе знімав та фотографував.

Він знімав відеокамерою і наші фестивалі під назвою «Співжиття». З ностальгією згадую ті часи, коли ми, сурівці, сходилися у нашій домівці у Сучаві, де голова, покійний Юрій Лукан, показував нам касети, які знімав наш Ілля.

Ті часи, коли ми сходилися у домівці, на жаль, вже не повернуться! Чому, дорогі наші українці?

Теперішня сучавська домівка надзвичайна, простора, має апаратуру, гарну бібліотеку, колекції наших журналів і т.д., але чомусь наші українці не сходяться там... Може, тому що українці похилого віку уже втомилися, а молоді чомусь не цікаві у цьому.

Народився Ілля Дівісієвіч 16 липня 1927 року у селі Мариця, Сучавський повіт.

Закінчив семирічку у рідному селі 1941 р. /моя покійна мама Катерина була однокласницею з нашим Іллею/.

Допомагав родичам, працюючи коло хати і у полі.

Між 1948-1949 рр. навчається на курсах бухгалтерів у Сучаві. Після курсів у жовтні 1949 на військовій службі, після якої повертається до рідного села.

1952 року одружився з Домнікою Робчук, а у 1953 р. народився його син Вірджіл, і того ж року отримав пост секретаря у мерії громади Мариця.

1959 році покинув пост секретаря і пішов працювати у різних установах.

Після виходу на пенсію захоплюється вивченням християнської релігійної літератури.

Помер 4 лютого 2021 року.

Хай йому буде земля пером та пухом!

Микола КУРИЛЮК

Фото автора

«Якби я був ковбоєм»

Скажу ще з початку цього матеріалу, що у дитинстві я дуже любив кінофільми. Добре пам'ятаю ті часи, коли до Марицейки приходила «каравана», і в залі маленької школи давалися кінофільми /це 1954-1955 рр./.

За гроші на квитки було тяжко. Маючи на увазі, що побудова школи не була закінчена, я і кілька таких як я «негідників» заходили у школу з горища, рачкували попід партами, щоб дивитися кінофільми, які проектувалися на стіні класу.

Пізніше я з моїми «опришками» ходили на кінофільми, які давалися у «камінах» /будинках культури/ сіл Марицея Велика та Калинешти-Енаке.

Ставши «ліцеїстом» у місті Сереті, ходив там до єдиного кінематографа.

А коли став студентом у Сучаві, кінофільми дивився у кінематографах «Модерн», «Тінеретулуй» та «Арта»!

Уявіть собі, 31 грудня 1967 р. я пішов до кінематографа «Тінеретулуй», щоб подивитися фільм «Zile de fior și râs cu Stan și Bran». Чому? Це був сотий /100/ фільм того року, що я його дивився!

Шкода, що загубився щоденник, де я записував кожний кінофільм де, коли і у якому кінематографі я його бачив.

Такі були часи!

Ну, настав час приблизитися до наших «овечок»!

У місячнику «Сінета» нр. 1 /97/ 1971 року мені опублікували статтю «Sunt atât de singur...» /«Я такий самотній...»

Між іншим, там я захищаю фільми із ковбоями. Подаю кілька із них: «100 de carabine» /«Сто рушниць»/, «Pentru un

putn de dolari» /«За жменю доларів»/ та ін.

Після появи цього матеріалу, у тому ж місячнику «Сінета» у номерах 5/101/, 8/104/ 1971, кілька читачів з Бухареста і Сучави похвально відгукнулися на мою статтю.

У квітні 1971 р. режисер Янку Москву з камераманом приїхали до села Велика Марицея знімати документальний фільм «Printre tineri» /«Серед молоді»/.

Мені не пощастило зніматися у фільмі, бо я був у війську у м. Бакеу.

Оскільки у той час я ще не склав присягу, не дозволили мені вернутися до Марицеї.

1970-ий рік, влітку, у парку міста Сучава, що є саме у центрі, працював фотограф, маючи там чучела ведмедя, оленя і навіть костюм ковбоя!

Само тоді я приїхав до Сучави із Пергівців, де викладав математику.

Сфотографувався і я ковбоєм. Одну фотокартку я дав моєму доброму приятелю Юрію Хом'юку /хай йому буде земля пером та пухом!/, так що, коли знімали кадри, після того як прочитали мою статтю у «Сінета», знімали і мою фотографію, яку тримала у руці учителька Віолета Папук.

Про документальний фільм «Серед молоді» писалося похвально у «Сінета» нр. 8/104/ 1971.

У серпні 1971 р. я знаходився у Бухаресті, де брав участь у параді, присвяченому 23 серпню.

Юрій Хом'юк подзвонив мені, що той короткий документальний фільм дають у

кінематографах перед кожним кінофільмом. Так що я купував квитки, заходив у кінематограф, щоб бачити те, що мене цікавило.

Між іншим, розказував мені Юрій Хом'юк, що у Марицеї дім культури був переповнений, коли давали фільм «Серед молоді».

Точно через рік, а саме у квітні 1972 р., режисер Янку Москву з камераманом приїхали до Марицеї, щоб на цей раз зняти і мене.

Подзвонили мені до гімназійної школи села Пергівці, щоб я прибув негайно до Марицеї. Я їм сказав, що вирушаю пішки, а це означало добрих двох годин.

Десь на половині відстані, у селі Костина, я зустрів автомашину, яка зупинилася і мене запитали: – Ви є Коля Курилюк? – тоді ходіть з нами.

Приїхавши до Марицеї, я побіх до учительки Марії Кирилюк, щоб позичити чемодан.

При чому тут чемодан? Я нібито тільки що вертався з війська: приїхав із Бакеу поїздом до Сучави, а опісля сів та автобус Сучава-Серет.

Маючи на увазі, що до того як мав прибути автобус, було досить часу, ми забігли /я, режесер, камераман та шофер/ у корчму поблизу зупинки автобусів, щоб побалакати та «махнули по деці коняку», як казав покійний Юрій Чига.

Як автобус зупинився, шофер здивувався, коли побачив апаратуру та багато людей. Йому пояснили про що йдеться, він зрадів. Адже він та його автобус будуть у фільмі!

Знімають той момент, коли я виходжу із автобуса з чемоданом у руці, як людина, що тільки закінчила військо.

Мене там зустрічали: Юрій Ракоча, Юрій Хом'юк,

Іван Івасюк та ще багато інших знайомих.

Розуміється, на чолі з режисером Янку Москву.

Режисер багато балакав із мною. Нарешті ми залишилися один проти одного, нібито змагалися у дуелі.

Коли в Бухаресті робився монтаж фільму, то давали і моменти із фільму «Бляшана зірка» з ковбоями. Кадри фільму монтовані у Бухаресті. Два ковбої із фільму «Бляшана зірка» ішли назустріч один проти одного з пістолетами у руках, а я проти режисера, нібито і ми мали дуель.

На цей раз новий фільм, який дістає назву «Як би я був ковбоєм», взяв приз на фестивалі у Карлових Варах.

Ось що писали про фільм у журналі «Gazeta Festiwalowa» /1972 року/: «Быть ковбоем». Хорошая идея – показать румынскую деревушку как место ковбойских приключений. А некоторые кадры просто замечательные: с телефоном, с салоном и забигаловской в селе, с одним против шайки ганстеров и мальчиков с чемоданом, к тому же и загадка из каких боевиков взяты вмонтированные в фільм фрагменты.

У грудні 1972 р. по телефону режисер Янку Москву, сказав, що має на увазі зробити фільм під назвою «Велика сім'я». Йшлося про національні меншини, які проживають у Румунії. Я мав би грати роль українця.

Чомусь це не сталося. Може, хтось там сказав: навіщо такого фільму?

Так що я залишився тільки ковбоєм!

Микола КУРИЛЮК

Фото автора

СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЄ

На 40-ий день після народження Ісуса Христа, Марія та Йосиф приносять Ісуса до храму, щоби присвятити Його Господу, так як було написано в Мойсєєвому законі. У храмі маленького Ісуса зустрів праведний Симеон, який узяв його на руки і благословив Бога, що мав таку велику честь бачити Месію і тримати Його на своїх руках. Щороку в лютому християни відзначають важливе свято – Стрітення Господнє. Слово «стрітення» у перекладі з церковнослов'янської мови означає зустріч. Слід нам всім звернути увагу на те, що у Євангелії чимало говориться про зустрічі з Христом. Євангелії, написані євангелістами Матеем, Марком, Лукою чи Йоанном не є лише гарні оповідання, кожна причта є окремою зустріччю з Христом. Ісус зустрічає радість людську, смуток людський, неприємність, хворобу чи гріх і допомагає людям та прощає їх. Він каже до вдови з Наїну: «Не плач!» (Лука 7,12). Юнакові, який шукає вічність,

каже: «Піди, продай, що маєш, дай бідним, і будеш мати скарб на небі. Тоді прийди, візьми хрест і йди за мною!» (Марк 10, 21). Сліпим людям – відкриває очі, хворих – зцілює, а грішників – прощає. Свята Євангелія навчає нас, що зустріч з кожною особою є «стрітення» з тією особою, яку Бог звелів послати нам назустріч. У притчі милосердного самарянина (Лука 10, 30-37), священник та левіт пройшли попри чоловіка, який потребував їхньої зустрічі та помочі, в той час як самарянин став йому на допомозі. Найбільш важливим «Стрітенням» для кожного з нас є зустріч з Христом. Християнин має можливість зустрічатися з Христом тоді, коли молиться, тоді коли читає зі Святого Письма, тоді коли причащається або тоді, коли дає милостиню. Але кожен з нас зустріне Ісуса безпосередньо тоді, коли буде Страшний Суд. Тоді Ісус не буде питати нас чи бажаємо ми або ні зустрічатися з ним. Тоді ми всі побачимо Його і для кожного з нас Він буде мати слово, яким засудить або визволить.

Отець Іван ЮРЧА

«Праведні повіки будуть жити» (Мудрости 5,15). Цими словами починає перше старозавітне читання на великій вечірній цього празника. І через щорічне празнування великих єпископів 4-го століття: Василія Великого, Івана Золотоустого і Григорія із Назіанзу, вони увійшли і у нашу пам'ять, не тільки у Божу вічність.

Це свято має свій початок в 11-у столітті і нагадує нам проблему, про яку писав Ап. Павло в 1 Коринтян – хто є найголовний проповідник віри: «з вас кожен говорить: я Павлів, а я Анполосів, а я Кифин, а я Христів. Чи ж Христос поділився? Чи ж Павло був розп'ятий за вас? Чи в Павлове ім'я ви хрестилися?» (1 Кор. 1, 12-13). В 11-му столітті появилася та сама проблема: одні вірники на території Візантійської Імперії казали, що Св. Василій Великий є найголовний з свв. Отців і дійсний приклад для всіх єпископів через всю свою працю (богословські писання, організування монашества). Інші вважали Св. Івана Золотоустого за найголовного з свв. Отців через його проповіді і писання. А ще інші вірували що Св. Григорій з Назіанзу є найголовний, завдяки своїм богословським писанням.

Але щоб доказати, що кожний з них є головний, в 11-му столітті заснувалося це свято в місяці, в якому вони мають кожний свій окремих день празнування (січень – новий стиль). Головне є те, що вони проповідували, а не вони зокремо, так як каже Ап. Павло про себе, про Анполоса і про Петра. Кожний з нас має одного або більше святих, які нам є близькі до душі, але вони нам такі близькі якраз тому, що вони представляють дуже ясно для нас дорогу, що веде до Господа.

Одна стихира з вечірні цього празника каже про нинішніх 3-ох святих: «Якими похвальними вінками завінчаємо Учителів? Вони хоч і роз'єднані тілом, але з'єднані духом, богоносні захисники і служителі еди-

СОБОР ТРЬОХ СВЯТИТЕЛІВ

носущої Тройці, осяйні світила вселенної, стовпи Церкви. Їх то, як переможців, вінками слави вінчає Христос Бог наш, що має велику милість.» І те, що з'єднувало їх, була їхня наука про Бога в Святій Тройці: коли книгами, коли проповіддю, вони навчали своїх вірників про найголовнішу науку віри,

про Бога, і все те не як видумана наука, але на основі Писання. Один сідальний на утрєні каже: «До квітника святого Писання прилітаючи, наче ті мудрі бджоли, ви дбайливо зібрали все найкраще з квітів і передали вірним мед ваших повчань для їхньої повної насолоди. Тому кожний, що ними насолоджується, радісно взиває: Блаженні, перебувайте і по смерті з тими, що вас прославляють.» Їхній великий дар був вперше знати як представляти і пояснювати науку віри для порозуміння кожного з їх вірників.

В іншому старозавітному читанні вечірні цього свята чуємо слова Бога до єврейського народу: «виберіть собі з вашого роду мужів мудрих, розумних і випробуваних, і я

поставлю їх начальниками вашими» (Второзаконня, 1,13). І точно такими стали і ці три великі святих: начальниками нашої віри, найбільші вчителі православної віри аж до нашого часу. Св. Григорій, каже в одній із своїх проповідей, що про Бога не може говорити будь хто, але тільки той, хто молиться і який має чисту душу і чисте серце. І так, як каже ефіопський євнух апостолу Филипу: «як можу розуміти, коли ніхто не настановить мене?» (Д.А. 8,31), так і для нас многи науки були б незрозумілими без пояснення великих владик 4-го століття. І дуже смиренно-мудро підкреслив той самий Григорій кажучи, що нам треба постійно старатися розуміти Бога, пізнавати Його, але тільки тоді Його розуміємо повністю, коли в смиреності признаємо, що ніколи не буде нам можливо цілковито Його пізнавати або порозуміти. Наші старання пізнавати Бога є стараннями обмежених розумом досягнути безмежності.

Інша паремія вечірні починає словами: «Душі праведних у руці Божій» (Мудрости, 3,1); і дійсно, можемо казати, що ці великі три святих є великим даром Божим для нас: вперше як вчителі, вдруге як приклади дійсного християнського життя і втретє як наші молитовники перед Богом, головне тому, що наше церковне життя тісно пов'язане найперше з Св. Василієм і Св. Іваном, відслужуючи ними складені Літургії, молячись їхніми словами і їхньою думкою, маючи їх і наставниками нашої спільної молитви.

За такий великий дар можемо дякувати Богові й їм співати: «радуйся, премудрий Василію, світильнику Церкви і стовпе непохитний! Радуйся, богослове Григорію, небосхажний уме і архиєрею великий! Радуйся, Іване Золотоустий, ясний проповіднику покаяння!»

От. Маріус М. ЛАУРУК

ВЛАД ДРАКУЛЯ ВОДЕ ТА ХОРОБРІ КОЧОВИКИ

Михайло ГАФІЯ ТРАЙСТА

Після розмови, бояри розійшлися, у залі зістався тільки Флореску от Верікані, та лицар Мігаль Реті з Семигорода, який наблизився до Флореску і запитав:

– Скажіть будь ласка, я тут у цьому чарівному палаці вже кілька тижнів. Тут мене так гарно прийняли – годують, напувають, розважають, мабуть, ви звідси і знаєте хто господар цього палацу? Я навіть не знаю кому маю дякувати за таку незвичайно сердечну гостинність?..

– Я радо б вам сказав, але і сам сюди потрапив завдяки одній дивній обставині, багато не знаю. Навіть не відав про існування палацу. Господаря не зустрічав, але говорять, що він багатий купець, який прибув сюди із-за моря разом з іншими чужинцями і побудували в цьому лісі палац – для відпочинку та розваги подорожніх людей.

– Дивно, дивно, – похитав головою лицар.

– Так, досить дивно, – погодився Флореску. – Всіх приймають, годують напувають і все це даремно, ні від кого не вимагають грошей.

– А господаря хтось бачив?

– Ніхто! Але всім цим керує стара ключниця, за всім наглядає, щоб усе було в порядку, а гостям щоб не бракувало нічого.

– Ключниця каже? Тоді їй я подякую за все, бо мені завтра в дорогу пора.

– А куди ви, лицарю, так спішите, якщо не секрет?

– Не секрет. До Влада Дракулі Воде треба добратись.

– Ви знаєте Дракулю?

– Ні! Тільки чув про нього.

– Ага, то ви, мабуть, таємний посол?

– Ніякий я не посол, а просто хочу воювати у війську Влада Дракулі.

– Доброволець значить.

– Так, доброволець. Хочу взяти участь у війні, про яку говорить вся Європа. Може, ви розкажете мені, як стоїть справа з оцією війною. Ви все ж таки звідси.

– Вся Європа, каже, цікаво, цікаво... Я й не думав, що Європу цікавить наша Мунтенія...

– Ого, це як цікавить.

– Про війну я вам розкажу, але сідайте, сідайте, будь ласка. Ось ще вип'ємо по келихові вина.

– Вип'ємо, чому б не випити, – погодився лицар Мігаль от Семигорода.

А Флореску почав розповідати весь хід історії, починаючи з Константинополя, як турки хотіли завоювати весь християнський світ, і дізнавшись, що в Мунтенії великий розбрат, задумали завоювати її. Саме тому Влад Дракуля Воде готується знову до війни.

– А що за розбрат в Мунтенії? – поцікавився лицар.

– О, то ви не чули нічого? – здивувався Флореску.

– Та, як видно, не чув, – знизив плечима лицар Мігаль.

– Ну, тоді я вам розкажу все: наплоди-

лось у нашому мунтянському краю боярів, як грибів після дощу. Але багато з них ні гадки не мали про владу, державу, рідну церкву, а тільки для свого блага, щоб їм було добренько, тепленько і веселенько. Одним словом, ні Бога ся не бояли, ні людей ся не соромили.

– Ого, та таких бояр повен світ, не лиш у вашій Мунтенії.

– А в нас їх уже немає, – посміхнувся Флореску.

– Як то немає? – здивувався Мігаль.

– А так немає! Влад Дракуля Воде винищив усіх до шпента, немає у нас вже ледачих бояр.

– Як йому це вдалось?

– А так – одних на палю, інших на головорубню, третіх у тюрму. Дав їм зрозуміти, що перед Господом Богом і перед державою ми всі рівні, тим паче, що бояри багаті і треба, щоб булі віддані державі найбільше, як селяни.

– Ого, бачу справедливий ваш господар, і так усіх бояр?

– Та не всіх, дець півтисячі бояр присягли бути вірними йому і дотримуються слова, а багато з них повтікали і присягли бути вірними туркам, таким чином хотять відомстити Дракулі.

– Ось, як воно, а ви до котрих належите?

– Не такий великий я боярин, щоб Влад Дракуля звернув увагу на мене, але якщо почне війна, то я на його стороні!

Бояри, про яких говорив Флореску от Верікані не тільки що стали на сторону султана Магомеда, а почали намовляти цього, щоб напав на Мунтенію, вигадуючи різні причини, а Магомед вірив і слухав їх.

І так одного разу вирудив своїх посланників до Мунтенії, щоб підкорити її господаря Влада Дракулю Воде, думаючи, що той перелякається і здасться без війни. Але, як видно, трапила коса на камінь, бо Дракуля не перелякався, а прийняв посланників, як справжній воєвода, а ті, увійшовши в його палац, поклонилися йому, але тюрбанів не знімали зі своїх голів.

– Навіщо ви так робите, не скидаєте своїх тюрбанів, хіба ви не знаєте, що стоїте перед господарем Мунтенії Владом Дракулею Воде?!

Горді турецькі посланники тільки посміхнулись крадькома і відповіли:

– Наша турецька традиція не дозволяє знімати тюрбан ні перед ким, ми навіть перед самим господарем Магомедом не знімаємо їх.

– Так, але ви зараз стоїте не перед Магомедом, а перед господарем Мунтенії – Владом Дракулею Воде! Якщо Магомед терпить такого пониження, я не стерплю! – вигукнув воєвода.

Опісля наказав прибити тюрбани цвяхами до їхніх голів, і відпустив їх.

– Кажіть вашому Магомеду, що у нас є свої традиції і своя земля. Ми не зазіхаємо на чужі землі, а на свою також не допустимо нікого. Навіть Магомеда вашого, так передайте йому, і більш переді мною не показуйте ваші поганські пики!

(Далі буде!)

IN MEMORIAM

МАРІЯ РОБЧУК

/1943 – 2021/

Миловидна, весела, симпатична, щира, товариська, дотепна, альтруїстка – такою запам'ятали Марію Робчук /дівоче прізвище – Турлюк/ шкільні колеги, студентські колеги, всі ті, хто працював з нею чи просто спілкувався по знайомству, зокрема на сурівських діях. Рідні, близькі знайомі кликали її Доцею, Доцюнею, бо так пестливо нарекла її рідна мати.

Я знав Доцю Турлюк з Серетського українського ліцею, в якому вона навчалася після закінчення семирічки. Була на три роки молодша від мене, знав я також її класних колег, бо був по-юнацькому закоханий в її однокласницю, негостинську білявку з синіми, як небо, очима. А народилася Марія Турлюк у присілку Пержолівка, що належав до громади Вашківці, на березі річки Серет, присілок, як казали, «через горб», від міста Серет чи мого приміського села Руснаки.

Потім були студентські роки у Бухаресті на українському відділенні філологічного факультету. Коли вона поступила на українську філологію, я вже був на третьому курсі. Радо зустрічався з Доцею, бо вона була моєю землячкою, ми могли побалакати «по-нашому», загадуючи учнівські роки, спільних знайомих.

А багато років пізніше, аж на початку дев'яностих років минулого сторіччя, мав я приємність попрацювати вісім років з Доцею у пресовій агенції «Радор» Національного Радіомовлення в Бухаресті. Там їй всі симпатизували, бо ж була вона такою, як зазначив я у перших рядках цього болючого спогаду.

Марія Робчук, дружина мовознавця Івана Робчука, буковинця, мати двох дітей, сина та дочки, бабуся п'ятьох внуків, була щирою і свідомою українкою, не забувала свого кореня.

Та на початку нинішнього року Марії Робчук не стало. Немилосердна доля забрала їй передчасно життя. Хай буде їй земля пером і пухом і вічна пам'ять!

Михайло МИХАЙЛЮК

23 січня 2021 року за ініціативи Конгресу українців Естонії відбувся в онлайн-форматі круглий стіл на тему «Коляда об'єднує. Збереження українських різдвяних традицій українцями різних країн». Це перший крок із циклу круглих столів на тему «Українські традиції за кордоном», в яких планується участь українських громад різних країн та учасників з України.

Пані Віра Коник, віцепрезидентка СКУ у Східній Європі, голова Конгресу українців Естонії, у своєму вступному слові представила мету таких запропонованих заходів: поговорити про традиції українців різних держав, де вони проживають: як вони їх сприймають, додержують та передають молодому поколінню, а також про можливість співпраці між українцями різних держав.

Учасники круглого столу обговорили можливість збереження традицій колядування в українських громадах за кордоном, підкреслили роль сім'ї, а також роль фольклорних гуртків, які дбають щоб українські традиції не згасли.

З боку українців Румунії у круглому столі брала участь авторка цих рядків, вчителька історії у Вишівській Долині /Мараморіш/, яка привітала організаторів та учасників, передала вітання з боку голови Союзу Українців Румунії Миколи Мирослава Петрецького і яка відкрила тему про колядування «Старої коляди» у Вишівській Долині і поцікавилась чи така традиція ще десь зберігається. Цікаво було дізнатись, що спочатку учасники круглого столу не знали про що йде мова, але розповіла, що ці колядники складають групу чоловіків, взагалі церковних кураторів, які колядують у кожній християнській хаті разом із скрипачем та з трембітою, яка повідомляє людей у котрій хаті колядується. Назва «Стара коляда» завдячується і тому, що християни хочуть почути старі колядки, такі як: «Бог предвічний народився», «А в Римі, в Римі». Подібна традиція

Круглий стіл «Коляда об'єднує»

існує і на Україні, але її називають «ходити на церкву», «ходити з дзвонком» та колядування священника і церковника на Івано-Франківщині.

У розмові були цікаві посилання щодо діяльності українців різних держав. Тут можна згадати: українське земляцтво «Водограй» в Естонії (Сілламае), театр народних традицій української недільної школи Стожари м. Маарду (Естонія), старовинна біблійна колядка, неадаптована («Зійшла зірда чудна з восток на полудня», Підгородне –

Дніпропетровська область), посилання, де можна побачити гру «Пацьорки», сторінку «Української родини» громади українців в Туреччині, колядки українців Румунії та стаття про Різдвяні традиції українців Румунії із села Вишівська Долина, медіатека Леонтовича, а також звучала назва фестивалю «Співограй» в Рісці, Хорватія та Харківфесту, на якому проводиться батл-вертеп, а на закінчення всі учасники заколядували колядку «Нова радість стала».

У кінці були пропозиції щодо продовження таких круглих столів на наступні теми: діяльність суботніх шкіл (які відбуваються у Хорватії або у Туреччині), збереження українських народних пісень, Великодні звичаї. Тому організатори встановили продовження такої співпраці. В лютому планується зустріч вчителів недільних шкіл в українських громадах. Також наприкінці лютого буде організовано урочистий вечір з нагоди Дня народження Лесі Українки. Захід проходитиме трохи в іншому форматі, буде кілька мовців, які розкриють різні сприйняття Лесі Українки. Слухачі зможуть поставити запитання та взяти участь в обговоренні.

Організаторам було запропоновано розказати на наступних подіях і про Великодні звичаї у українців Румунії, точніше про Великдинь у Вишівській Долині.

Марія ПАПАРИГА

Фото авторки

Роки минули

Як ми були молоді, то не думали, що так скоро пробігають роки. Пригадую як я була молода і прийшла до Негостини із Марицеї, бо тут була моя доля. Я знайшла у негостинській школі дуже гарних людей мого віку, і ми дуже скоро познайомились, стали друзями і по сьогоднішні дні. Були інші часи, розумілися дуже гарно, слухали один другого, допомагалися між собою, зустрічалися на різних подіях, святкували день народження кожного із нас. Пам'ятаю, як я стала дуже доброю подругою з проф. Климентіною Серденчук, дружиною проф. Віктора Серденчука. Щороку ми зустрічалися на їх день народження. Приходили сім'ї проф. І. Кідещука, Є. Фрасинюка, Клавдія і Юра Пережуки, М. Григорчук та інші, приходив і пан Михайло Волощук з своїм акордеоном і гарні українські пісні лунали, що ніколи не можу забути. Чудесними голосами співали часом до півночі. Кожний з нас проходить з своїми дітьми, а

вони мали свою кімнату і там гралися, а ми далі побували. Наші діти повиростали, тепер стали і вони вже батьками.

Пригадую як ходили цілу ніч колядувати під вікном, потім заходили до хати і там нас частували, вгощали, і знову колядували, і не відчували морозів. Були крепкі зими, та ми не відчували студінь, бо всі були молоді і здорові, а тепер шукаємо тепла в хаті. Не можу забути, як люди поважали колись всіх професорів, шанували їх, бо вони любили дітей, навчали їх, щоб стали добрими людьми.

Щороку святкували нашого великого Кобзаря Т. Г. Шевченка. Вірші і його пісні приготувляли завчасу на його свято, діти любили декламувати вірші і співати на сцені. Відколи «прийшов» бюст Т. Г. Шевченка до Негостини 1999 р. перед культурним домом, завжди покладали до нього квіти і багато делегацій приходили вклонитися йому. Завжди святкували і день жіночий 8 березня, і знову співали, бо ми дуже любимо українську пісню. Як наставала весна, діти виходили з своїми професорами надвір у городчик, де садили квіти і навкруг школи було дуже гарно – квіти і трава зелена.

Роки минули, але нашу юність не можна забути. У Негостині люди говорили по-українськи, але, на жаль, українська мова починає забуватися. В школі діти вивчають рідну мову, та знаходяться такі, що нехтують нею. Ще не всі зрозуміли, що треба шанувати і любити рідну мову як свою маму. Викладачі нашої школи стараються і притягають дітей до українства, і я думаю, що не пропаде українська мова у Негостині.

Колись, були сильні зими, сніги великі, діти виходили з саночками спускатися з берега і всі були здорові, а тепер вже навіть і снігу нема, а як потрусить, то не тримає довго, за 2-3 дні тане. Минулися часи, коли зима була зимою.

Зараз настає весна і знову починає нове життя, але рік за роком минає і назад не вертається.

Я почала записувати ці думки, тому що знайшла у моїм альбомі такі фотографії, що не можна їх забути і хочу, щоб читачі побачили, як ми зустрічалися колись.

Феліція ГРИГОРАШ

Фото авторки

Куток гумориста

МАРІЙКА ДО МАРІЙКИ

– Так хотіла би я знати
Чом є стільки лих?
Чи ти знаєш, що твій ходить
Вночі до других?

– Знаю, знаю все, Марійко,
Не мож скрити дим.
Лиш одне не розумію,
Йде до них, а з чим?

ДОКІР МАТЕРІ

Доню, ти найкраща, вчена,
Люба всім коли і боса,
Як могла піти ти, доню,
За такого кривоноса?

НОГИ БАЛЕРИНИ

Зайшов Зуз у зал балету
Весняної днини.
І він вперше там побачив
Ноги балерини.

Він подумав саме, як той,
Що світом блукає.
Думав, чому моя Чупа
Таких ніг немає?

Думав, що йому робити,
Де ліків шукати,
Щоби могла його жінка
Такі ноги мати?

І, як повернувся додому,
Почав він горлати
І вигнав свою дружину
Через ноги з хати.

НА ЯРМАРКУ

– Добрий день, вуйку Сімоні,
Здоровий ви, як мій татко.
Чому ви ще не продали
Це ситеньке поросятко?

– Продам його лише тому,
Хто долярів не жаліє,
Порося це дуже мудре,
Різні мови розуміє...

ДУЖЕ СМУТНИЙ

– Чом такий ти сумутний, Грицю,
Ходиш не умитий?
– Сумую, бо ще з вівірка
Наш буфет закритий.

ЦІКАВИЙ КІТ

Запитався кіт собаки
Як почесний кавалер:
– Бачу, що ти повен думів,
Що, в родині хтось помер?

– Скажу тобі, коте сірий,
Бідність – це не рідна мати,
Думаю, як би я цей уряд
Зміг болюче покусати?

ПРИГОРНУВ ХОБУН МОКРИНУ

Пригорнув Хобун Мокрину
Біля вишеньки на миті.
І сказав: – Слухай, для тебе
Серце моє стукотить.

– То не серденько, Хобуне,
Не брешу у пору втіх.
Бо то дятел, ось послухай,
Дзьобом стукає в горіх.

ВЕСЕЛИЙ ДІД

– Скільки років маєш, діду,
Баби дуже хочуть знати,
Може, деяка бажає
Потайком тебе кохати?

– Слухай добре тут край хвіртки
Й запиши це все, Вакуло,
Вісімнадцятого грудня
Близько сто мені минуло.

– Ще п'єш водку, горівочку,
Чи лиш добрий чайок з медом?
Чув, що їдеш до Серету,
Як юнак, велосипедом?

– Запитав, чи п'ю ще водку?
П'ю подеколи й півсклянки.
П'ю лише п'ять днів на тиждень,
Потім біжу до коханки.

У ВАЖНОГО ЛІКАРЯ

– Скажіть, що болить вас, вуйку,
Хочу й ліки приписати,
Але покищо хотів би,
Про ваш стан здоров'я знати?

– Тремтять дуже, дуже руки.
А причину я вже не знаю:
Тремтять, коли хочу пити,
А грошей зовсім не маю.

Михайло ВОЛОЩУК

ЛІТЕРАТУРНИЙ КАРАВАН ГОТУЄТЬСЯ В ДОРОГУ!

Стань і ти героєм одного з випусків
«Літературної скарбнички»!

Щоб дати можливість українським дітям Румунії проявити свої знання української мови, свою майстерність у декламуванні віршів або читанні казок, «Літературна скарбничка» Союзу Українців Румунії запрошує дітей різного віку стати її гостями! Результати вашої майстерності побачить уся українська громада Румунії, та й не тільки вона. Бажаючи взяти участь у «Літературній скарбничці» повинні написати нам про своє бажання (або в сторінці Facebook, або на адресу redactia.clorotel@gmail.com) та надіслати коротеньке відео з декламуванням однієї строфи вірша або читанням/розповіддю короткого уривку казки чи оповідання. Якість читання і стане основним критерієм у відборі майбутніх гостей «Літературної скарбнички». Знімальний гурт «Літературної скарбнички» завітає в оселю кожної обраної дитини й проведе зйомки нового випуску «Літературної скарбнички».

Успіхів усім!

Знімальний гурт «Літературної скарбнички» дуже чекає зустрітися з новими талановитими українськими дітьми!

E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза Шендрю

Редакція: Радіу Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня RCR PRINT, Бухарест, Румунія

ISSN 1223-1614

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România